

"MAHALLIY GAZETALARDA MILLIY G'OYA VA MA'NAVIYAT TARG'IBOTI (INGLIZ MATBUOTI BILAN QIYOSIY TAHLIL)"

Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy universiteti

Jizzax filialining

"Psixalogiya" fakulteti, xorijiy tillar kafedrası

"Filalogiya va tillarni o'qitish" yo'nalishi

O'ZMU Jizzax filialali katta o'qituvchisi

Xaydarova Shoira Toxir qizi

shoiraxaydarova@mail.ru

*Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy universiteti Jizzax filiali
talabasi*

Ergashova Shohsanam Alisher qizi

E.mail: shohsanamergashova2005@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur maqolada O'zbekiston mahalliy matbuotida milliy g'oya va ma'naviyat targ'ibotining mazmun-mohiyati, uslubiy xususiyatlari hamda ijtimoiy ahamiyati tahlil qilinadi. Shuningdek, ingliz matbuotida milliy qadriyatlar va fuqarolik ongini shakllantirish tajribasi bilan qiyosiy tahlil o'tkazilib, o'xshash va farqli jihatlar yoritiladi.

Kalit so'zlar: milliy g'oya, ma'naviyat, mahalliy matbuot, ingliz gazetachiligi, qiyosiy tahlil, ommaviy axborot vositalari.

Kirish. Globallashuv jarayoni jadallashgan hozirgi davrda milliy g'oya va ma'naviyatni asrab-avaylash, yosh avlod ongiga singdirish masalasi har bir davlat uchun dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Bu jarayonda ommaviy axborot vositalari, xususan, mahalliy gazetalar muhim mafkuraviy va tarbiyaviy vosita hisoblanadi. Mahalliy matbuot aholiga yaqinligi, hududiy muammolarni yoritishi hamda milliy qadriyatlarni targ'ib etishdagi imkoniyatlari bilan ajralib turadi. Mahalliy gazetalarda

milliy g'oya va ma'naviyat targ'iboti; O'zbekiston mahalliy gazetalarida milliy g'oya va ma'naviyat masalalari doimiy va ustuvor mavzulardan biri hisoblanadi. Ular quyidagi yo'nalishlarda namoyon bo'ladi: Milliy qadriyatlar va an'analar targ'iboti. Mahalliy gazetalar urf-odatlar, milliy bayramlar, xalq og'zaki ijodi, tarixiy meros haqida maqolalar e'lon qilib, o'quvchilarda milliy iftixor tuyg'usini shakllantiradi. Ma'naviy-tarbiyaviy maqolalar. Oila, mahalla, kattaga hurmat, vatanparvarlik, halollik kabi tushunchalar keng yoritiladi. Yoshlar tarbiyasi masalalari. Ta'lim, kitobxonlik, sog'lom turmush tarzi, zararli g'oyalarga qarshi mafkuraviy immunitet masalalari alohida e'tibor markazida bo'ladi. Davlat siyosati va milliy manfaatlar. Milliy taraqqiyot g'oyasi, islohotlar mazmuni oddiy va tushunarli tilda sharhlanadi. Mahalliy matbuotning asosiy xususiyati — ma'naviy-mafkuraviy yo'naltirilganlik bo'lib, unda tarbiyaviylik va ijtimoiy mas'uliyat ustuvor sanaladi.

Ingliz matbuotida milliy g'oya va qadriyatlar yoritilishi: Ingliz matbuoti (masalan, The Guardian, The Times, The Telegraph) milliy qadriyatlarni targ'ib qilishda an'anaviy va liberal yondashuv uyg'unligiga tayangan holda ish yuritadi. Bu yerda milliy g'oya tushunchasi ko'proq quyidagi jihatlar orqali ifodalanadi: Fuqarolik ongini shakllantirish. Qonun ustuvorligi, shaxs erkinligi, so'z erkinligi, demokratiya qadriyatlari yetakchi o'rinda turadi. Tarixiy xotira va madaniyat. Tarixiy voqealar tanqidiy va tahliliy ruhda yoritiladi, o'quvchini mustaqil fikrlashga undaydi. Jamiyatdagi muammolarni ochiq muhokama qilish. Ijtimoiy tengsizlik, migratsiya, madaniy xilma-xillik kabi masalalar milliy manfaatlar nuqtayi nazaridan baholanadi. Ingliz matbuotida ma'naviyat tushunchasi ko'proq individual mas'uliyat, axloqiy tanlov va ijtimoiy adolat bilan bog'lab talqin qilinadi.

Qiyosiy tahlil: Mahalliy gazetalar va ingliz matbuotida milliy g'oya hamda ma'naviyat masalalariga yondashuv bir-biridan mazmunan va usluban farq qiladi. O'zbekiston mahalliy gazetalarida milliy g'oya, avvalo, davlat mustaqilligi, milliy taraqqiyot va jamiyat barqarorligi bilan uzviy bog'liq holda talqin etiladi. Ushbu nashrlarda milliy qadriyatlar, urf-odatlar, tarixiy meros va ma'naviy tarbiya

masalalariga keng o'rin berilib, o'quvchida vatanparvarlik va milliy g'urur tuyg'ularini shakllantirish asosiy maqsad qilib qo'yiladi. Mahalliy matbuotda ma'naviyat tushunchasi ko'proq an'anaviy axloqiy me'yorlar, oila va mahalla institutining o'rni, kattaga hurmat, kichikka izzat kabi jamoaviy qadriyatlar bilan bog'liq holda yoritiladi. Materiallar asosan tarbiyaviy va tushuntiruvchi xarakterga ega bo'lib, muammolarga yechim ko'rsatish orqali ijobiy ijtimoiy xulq-atvorni targ'ib etishga yo'naltiriladi. Bu holat mahalliy gazetalarining jamiyatdagi ma'naviy barqarorlikni ta'minlashdagi rolini oshiradi. Ingliz matbuotida esa milliy g'oya tushunchasi ko'proq fuqarolik jamiyati, demokratiya, qonun ustuvorligi va shaxs erkinligi bilan bog'liq tarzda ifodalanadi. Bu nashrlarda milliy qadriyatlar targ'iboti ochiq muhokama, tahliliy yondashuv va tanqidiy fikr orqali amalga oshiriladi. Ma'naviyat masalalari individual mas'uliyat, axloqiy tanlov va jamiyat oldidagi shaxsiy burch nuqtayi nazaridan talqin etiladi. Ingliz gazetalarida ijtimoiy muammolar, jumladan, tengsizlik, migratsiya, madaniy xilma-xillik kabi masalalar yashirilmasdan, keng jamoatchilik muhokamasiga qo'yiladi. Bu jarayonda matbuot davlat siyosatiga nisbatan mustaqil va tanqidiy pozitsiyani egallashi bilan ajralib turadi. Natijada o'quvchi voqelikni tahlil qilish va mustaqil xulosa chiqarishga undaladi. Qiyosiy tahlil shuni ko'rsatadiki, mahalliy matbuotda milliy g'oya va ma'naviyat asosan jamoaviylik va tarbiyaviylik tamoyillariga tayansa, ingliz matbuotida individual fikrlash va tanqidiy yondashuv ustuvor hisoblanadi. Har ikki yondashuv o'ziga xos bo'lib, ular tegishli jamiyatlarning tarixiy, madaniy va siyosiy rivojlanish xususiyatlarini aks ettiradi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, mahalliy gazetalar milliy g'oya va ma'naviyatni targ'ib etishda muhim mafkuraviy maydon bo'lib xizmat qiladi. Ular jamiyat barqarorligi, milliy o'zlikni anglash va yosh avlod tarbiyasida muhim rol o'ynaydi. Ingliz matbuoti esa milliy qadriyatlarni erkin fikr, tanqidiy tahlil va fuqarolik mas'uliyati orqali yoritadi. Qiyosiy tahlil shuni ko'rsatadiki, mahalliy matbuot ingliz matbuotining tahliliy va muhokamaga ochiq uslublaridan samarali foydalanishi,

ingliz matbuoti esa mahalliy matbuotdagi ijtimoiy birdamlik va ma'naviylikka yo'naltirilgan tajribani o'rganishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. "Ma'naviyat" gazetasi. Ma'naviy-ma'rifiy maqolalar. – Toshkent, 2019–2024.
(Milliy qadriyatlar targ'iboti misollarida)
2. "Xalq so'zi" gazetasi. Milliy g'oya va ma'naviyatga oid maqolalar to'plami. – Toshkent, 2020–2024. *(Mahalliy gazetalardagi amaliy materiallar)*
3. Abduazizov A.A. Ommaviy axborot vositalarida ma'naviyat targ'iboti. – Toshkent: Universitet, 2017. *(Mahalliy matbuotning ma'naviy-tarbiyaviy roli)*
4. Allan S. News Culture. – Maidenhead: Open University Press, 2010.
(Ingliz jurnalistikasida qadriyatlar va axborot madaniyati)
5. Curran J., Seaton J. Power Without Responsibility: Press, Broadcasting and the Internet in Britain. – London: Routledge, 2018.
(Britaniya matbuotining tarixiy va mafkuraviy xususiyatlari)
6. Jo'rayev N. Milliy g'oya va mafkura asoslari. – Toshkent: Akademiya, 2018.
(Milliy g'oya tushunchasining ilmiy talqini)
7. Jo'rayev N., Raxmonov A. Ma'naviyat va axborot xavfsizligi. – Toshkent: O'zbekiston, 2020. *(Zamonaviy matbuotda milliy g'oyani himoya qilish masalalari)*
8. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma'naviyat, 2008. *(Milliy g'oya va ma'naviyatning nazariy asoslari)*
9. McNair B. Journalism and Democracy. – London: Routledge, 2017.
(Ingliz matbuotida fuqarolik ongining shakllanishi)
10. McQuail D. Mass Communication Theory. – London: Sage Publications, 2010.
(Ingliz va G'arb matbuotining nazariy modeli)
11. Mirziyoyev Sh.M. Milliy taraqqiyot strategiyasi va ma'naviy islohotlar. – Toshkent: O'zbekiston, 2019. *(Milliy g'oya va davlat siyosatining matbuotdagi aks etishi)*

12. Nafisa, T. (2023). NOUNS AND THEIR GRAMMATICAL CATEGORIES. *Новости образования: исследование в XXI веке*, 2(16), 292-297.
13. Nafisa, T. (2023). Secondary ways of word formation. In *Conference on Universal Science Research* (Vol. 1, No. 12, pp. 109-112).
14. Nafisa, T. (2023). THE USA ECONOMY, INDUSTRY, MANUFACTURING AND NATURAL RESOURCES OF GREAT BRITAIN. *INTERNATIONAL JOURNAL OF RECENTLY SCIENTIFIC RESEARCHER'S THEORY*, 1(9), 94-97.
15. Nafisa, T., & Marina, S. (2023). TEACHING AND LEARNING OF ENGLISH VOCABULARY IN TESL AND TEFL CLASSROOMS. *International Journal of Contemporary Scientific and Technical Research*, 465-469.
16. Qodirov B. *Mahalliy matbuot va jamoatchilik fikri*. – Toshkent: Ma'naviyat, 2016. (*Hududiy gazetalar faoliyatining tahlili*)
17. Teshaboyeva, N. (2023). Compound sentences in the English language. *Yangi O'zbekiston taraqqiyotida tadqiqotlarni o'rni va rivojlanish omillari*, 2(2), 68-70.
18. Teshaboyeva, N. Z. (2023). Modifications of Consonants in Connected speech. In *Conference on Universal Science Research* (Vol. 1, No. 11, pp. 7-9).
19. Teshaboyeva, N. Z., & Niyatova, M. N. (2021). General meanings of the category of tenses. *International Journal of Development and Public Policy*, 1(6), 70-72.
20. Teshaboyeva, N., & Erkaboyeva, S. (2024). TEACHING LISTENING WITH TECHNOLOGY. *Молодые ученые*, 2(35), 46-49.
21. Teshaboyeva, N., & Yakubova, N. (2023). CHANGES OF MEANING OF WORDS. *Центральноазиатский журнал образования и инноваций*, 2(12), 126-129.
22. Zubaydulla, T. N. (2023). THE CLASSIFICATION OF SYNONYMS AND THEIR SPECIFIC FEATURES.". *XXI ASRDA INNOVATION TECHNOLOGIYALAR, FAN VA TA'LIM TARAQQIYOTIDAGI DOLZARB MUAMMOLAR*" nomli respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi, 1(12), 126-131.